

Manželská láska

34. S každým zůstává po smrti jeho láska

Lidé vědí, že existuje láska, ale nevědí již, co to láska je. Vědí o její existenci z běžné konverzace, jako když například řeknou: „Miluje mě“, nebo když pronesou, že vládce miluje své poddané a poddaní milují svého vládce, že manžel miluje svou manželku, matka své děti a naopak, nebo také že někdo miluje svou zemi, své spoluobčany, své blízké. Tento termín se používá také ve smyslu odtaženém od lidí, např. když se říká, že někdo miluje tu či onu věc.

Avšak i když se slovo láska používá v rozhovorech tak často, stěží někdo ví, co to láska je. I když o tom někdo přemýšlí, nedovede si o tom udělat jasnou představu, a proto to nemůže pochopit, neboť láska není věcí světla, ale věcí tepla. Proto člověk její existenci často buď popírá, nebo tvrdí, že se jedná o nějaký podnět, který vzniká, když něco pozoruje, poslouchá nebo s někým rozmlouvá, a ten pak na něj tímto prostřednictvím působí. Vůbec si neuvědomuje, že láska je ve skutečnosti životem samým, a to nejen obecným životem jeho těla a životem všech jeho myšlenek, ale i životem všech jejich jednotlivostí.

Moudrý člověk si může tuto skutečnost vyvodit z následujících úvah: Pokud bychom odstranili veškeré impulsy lásky, byl by člověk schopen jediné myšlenky? Nebo jediného činu? Neplatí, že v té míře, v jaké chladnou pohnutky lásky, chladnou i myšlenky, řeč a činy? A že čím je láska vřelejší, tím jsou i myšlenky, řeč a činy vřelejší?

Láska je proto teplem lidského života neboli jeho vitálním teplem. Ani teplo krve a její červená barva nepochází z žádného jiného zdroje. Způsobuje to oheň andělského slunce, který je čistou láskou.

35. Každý má svou vlastní lásku, která se liší od lásky kohokoliv jiného – jinými slovy, žádní dva lidé nemají přesně tu stejnou lásku. To vidíme i z nekonečné rozmanitosti lidských tváří, jejichž vzhled je odrazem lásky. Každý ví, jak se výraz tváře mění a střídá podle toho, co člověk právě cítí. Tvář prozrazuje touhy lásky, stejně jako její radosti a bolesti.

Z toho všeho je zřejmé, že člověk je takový, jaká je jeho láska – můžeme dokonce říct, že člověk je formou své lásky. Musíme však podotknout, že se jedná o vnitřního člověka – neboli jeho ducha, který žije po smrti – a ne o vnějšího člověka, který žije ve světě. Ten se totiž již od svého časného mládí učí skrývat touhy své lásky, a dokonce i předstírat takové touhy, které ve skutečnosti necítí.

36. Důvod, proč s člověkem zůstává po smrti jeho vlastní láska, je ten (jak jsme se zmínili v bodě 34), že láska je životem člověka, a tedy vlastním člověkem. Člověkem jsou i jeho myšlenky, a proto i jeho inteligence a moudrost – ty jsou však s jeho láskou sjednoceny. Člověk totiž myslí ze své lásky a podle ní, a kdyby měl naprostou svobodu, také by podle ní mluvil a jednal. Z toho lze spatřit, že láska je bytím neboli esencí lidského života, a myšlenky jsou z ní odvozené vyjádření neboli manifestace života. Řeč a jednání, o kterých se říká, že pocházejí z myšlenek, ve skutečnosti nepocházejí přímo z myšlenek, ale z lásky působící prostřednictvím myšlenek.

Vím na základě mnoha osobních zkušeností, že po smrti člověk není tím, co si myslí, ale tím, čím jsou náklonnosti jeho lásky a z nich plynoucí myšlenky; jinými slovy, že je svou vlastní láskou a z ní odvozenou inteligencí. Rovněž vím, že člověk po smrti odkládá vše, co není v harmonii s jeho láskou – a postupně přijímá vzhled, tón hlasu, způsob řeči, gestikulaci a veškeré způsoby lásky, která náleží jeho životu. Proto je také celé nebe uspořádáno na základě různorodosti náklonností lásky k dobru a celé peklo podle různorodosti náklonností lásky ke zlu.

37. S člověkem zůstává zejména láska k opačnému pohlaví, a s těmi, kteří přicházejí do nebe – což je každý, kdo zde na zemi získá duchovní charakter – zůstává manželská láska.

Láska k opačnému pohlaví zůstává s člověkem po smrti proto, že muž je i nadále mužem a žena i nadále ženou, a mužský princip v mužích se nachází v celku i v každé jednotlivosti, stejně jako ženský princip v ženě. Oba tyto principy – mužství i ženství – ukrývají v každé své jednotlivosti, a to i v té nejmenší, tendenci ke spojení.

Protože tato tendence ke spojení byla člověku dána již od stvoření a je tedy v obou pohlavích neustále přítomna, plyne z toho, že každý touží a usiluje po spojení s druhým.

Láska sama o sobě je touhou a následným úsilím po spojení; manželská láska je touhou a snahou o sjednocení. Muž a žena byli totiž stvořeni takovým způsobem, že se mohou stát ze dvou bytostí jakoby jedním člověkem neboli jedním tělem. Potom, když se stanou jedním, jsou – nahlížíme-li na oba společně – úplným člověkem; nejsou-li však takto spojeni, zůstávají dva a každý z nich je rozděleným neboli polovičním člověkem.

Protože toto vrozené úsilí po spojení leží nejvnitřněji skryto v každé jednotlivosti muže i v každé jednotlivosti ženy a totéž platí i o jejich schopnosti a touze po sjednocení, vyplývá z toho, že vzájemná láska k opačnému pohlaví zůstává s lidmi i po smrti.

38. Používáme termínů „láska k opačnému pohlaví“ a „manželská láska“, neboť láska k opačnému pohlaví a manželská láska se od sebe navzájem liší. Láska k opačnému pohlaví se nachází v přírodním člověku a manželská láska v duchovním člověku.

Přírodní člověk miluje a touží pouze po vnějším spojení a z něj pramenících fyzických rozkoších, zatímco duchovní člověk miluje vnitřní spojení a z něj vyplývající duchovní štěstí, po kterém také touží. Duchovní člověk rovněž vnímá, že toto štěstí je možné pouze s jediným partnerem, se kterým může být spojován stále těsněji v jedno. K čím těsnějším spojení dochází, tím více vnímá své štěstí, které neustále roste a přetrvává až do věčnosti – o tom však přírodní člověk vůbec nic neví. To je důvodem, proč jsme řekli, že manželská láska zůstává po smrti s těmi, kteří přicházejí do nebe, tedy s těmi, kteří na zemi získají duchovní charakter.